

6.5.2020

Valtioneuvoston periaatepäätös suunnitelmasta koronakriisin hallinnan hybridistrategiaksi

1. Tausta

Koronavirustauti (Covid-19) on aiheuttanut maailmanlaajuisen terveydellisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen kriisin. Epidemia ja sen seuraukset tulevat aiheuttamaan myös kasvavia sosiaalisia ongelmia, jotka koskettavat monia väestöryhmiä.

Koronavirusepidemian takia Suomi otti nopeasti käyttöön suosituksiin, normaaliolojen lainsäädäntöön ja valmiuslainsäädäntöön perustuvan rajoitustoimien kokonaisuuden. Tämä on merkinnyt monia kansalaisten perusoikeuksia rajoittavia toimia, joiden tarkoituksena on ollut turvata väestön terveys ja oikeus elämään sekä terveydenhuollon toimintakyky. Epidemian tehokas hallinta oli ja on edelleen välttämätöntä mm. terveydenhuollon ylikuormitustilanteiden estämiseksi ja elämän suojelemiseksi. Rajoituksia asetettaessa on punnittu eri perusoikeuksia suhteessa toisiinsa ja painotettu perusoikeutta terveyteen ja elämään sekä perusoikeutta sosiaali- ja terveystalouteen.

Hallituksen toimilla pyritään estämään viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvaamaan terveydenhuollon kantokyky ja suojelemaan erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Nykyiset toimet ovat luonteeltaan pääasiassa hyvin yleisiä ja laajamittaisia sosiaalisten kontaktien vähentämiseen tähtäviä rajoituksia. Asetetuilla rajoitustoimilla ja annetuilla suosituksilla on onnistuttu tehokkaasti hillitsemään erityisesti sosiaalisten kontaktien vähentämisen kautta epidemian etenemistä ja suojaamaan riskiryhmiä. Rajoitustoimilla on kuitenkin tyypillisesti hyötyjen ohella haitallisia sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ja osa toimenpiteistä myös rajoittaa perusoikeuksien toteutumista.

Koronavirusepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset vaikutukset ovat mittavia ja monelta osin mahdollisesti pitkäkestoisia.¹ Epidemian ja rajoitustoimien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on jo päätetty useista tukitoimista, joilla autetaan ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä koronakriisin keskellä.

---

¹ Perustuslakivaliokunta on painottanut (PeVM 9/2020 vp), että rajoitustoimien yhteiskunnalle aiheuttamia kokonaishaittoja tulee arvioida suhteessa niillä saavutettuun hyötyyn. Rajoitustoimien jatkamisesta päätettäessä tulee siten huomioida mm. toimien epidemiologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset. Vaikutuksia on niin rajoitustoiminen jatkamisella kuin niiden purkamisellakin.

2. Tilannekuva

Suomessa koronavirusepidemian kasvu on pysähtynyt rajoitustoimien ja hygieniakäyttäytymisen selvän parantumisen kautta. Vaikka epidemia on tällä hetkellä tasaantumassa, on edelleen olemassa uhka epidemian uudelleen kiihtymisestä sellaiselle tasolle, että se aiheuttaisi terveydenhuollon ylikuormittumisen. Jos terveydenhuollon kapasiteetti ylikuormittuu, osalle väestöstä aiheutuu koronavirustartunnasta sellaista hengen ja terveyden vaaraa, joka ilman ylikuormittumista olisi vältettävissä.

Kun rajoitustoimia vähitellen poistetaan, tapausmäärien kehittymistä ja terveydenhuollon kuormittumista on seurattava ja arvioitava tarkasti. On välttämätöntä säilyttää mahdollisuus rajoitustoimien uudelleen käyttöönottoon tai uusista toimista päättämiseen. Virusta kiertää yhä sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle. Tästä johtuu epidemian uudelleen kiihtymisen uhka.

Ennen muuta niitä väestöryhmiä, joille tauti on erityisen vaarallinen, on suojeltava virustartunnalta. Tautitilanne on aiheuttanut merkittäviä muutoksia ja henkilöstön kuormitusta terveydenhuollon lisäksi myös sosiaalipalveluissa, erityisesti iäkkäiden palveluissa. Henkilökuntaan ja asukkaisiin levinnyt tartunta uhkaa hoidon ja hoivan sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumista kotihoidossa, erilaisissa asumispalveluyksiköissä ja hoitolaitoksissa. Ihmisten oikeus elämään ja terveyteen sekä perustuslain takaamiin välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin voi vakavasti vaarantua. Julkisella vallalla on yleinen velvoite turvata oikeus elämään ja terveyteen sekä riittäviin terveyspalveluihin sekä turvata tässä tarkoituksessa terveydenhuollon toimintakapasiteetti.

3. Hybridistrategiaan siirtyminen

Koska epidemian etenemisen hillitsemisessä on Suomessa onnistuttu toistaiseksi hyvin, on Suomessa mahdollista siirtyä asteittain epidemian hillinnän seuraavaan vaiheeseen. Hybridistrategiassa laajamittaisista rajoitustoimista siirrytään hallitusti aiempaa kohdennetumpiin toimenpiteisiin ja tartuntatautilain, valmiuslain ja mahdollisten muiden säädösten mukaiseen tehostettuun epidemian hallintaan. Tavoitteena on, että hybridistrategian avulla epidemiaa onnistutaan tehokkaasti hillitsemään mahdollisimman vähän ihmisiä, yrityksiä, yhteiskuntaa ja perusoikeuksien toteutumisesta haittaavasti.

Kansainvälisiä suosituksia sekä epidemiologista seuranta- ja tutkimustietoa globaalin pandemian sekä Suomen epidemian etenemisestä ja eri rajoitustoimien vaikutuksista hyödyntämällä voidaan muodostaa strategia, jonka kriteereitä ja periaatteita noudattamalla asetettuja rajoitustoimia voidaan vähitellen purkaa turvallisesti yhteiskunnan hyvinvointia ja kansalaisten terveyttä turvaten. Lisäksi on hyödynnettävä muiden maiden kokemuksia ja havaintoja.

Epidemian hallinnan hybridistrategia perustuu jatkuvaan seurantaan ja kertyvän tutkimustiedon hyödyntämiseen. Tutkimustietoa koronaviruksesta, epidemian etenemisestä ja rajoitustoimien vaikutuksista kertyy koko ajan lisää. Uuden tiedon myötä tai

epidemiatilanteen muuttuessa päätöksiä ja suosituksia tulee päivittää tarvittaessa nopeasti, jotta epidemia saadaan pidetyksi hallinnassa yhteiskunnan kokonaishyvinvoinnin näkökulmasta tehokkaimmilla keinoilla.

Rajoitustoimien purkamisesta päätettäessä on suojeltava haavoittuvaisimpia ryhmiä ja vaiheistettava rajoitustoimien purkaminen siten, että niiden vaikutuksia epidemian etenemiseen on mahdollista seurata. Maailman terveysjärjestö WHO suosittaa koronastrategiassaan, että rajoitustoimien purkamisen välissä olisi vähintään kahden viikon väli. Itämisajan lisäksi on huomioitava tilannekuvan muodostamiseksi tarvittavan tietopohjan koontiin vaadittava aika, minkä vuoksi toimiva seuranta edellyttää todennäköisesti lähemmäs kolmen viikon jaksotusta eri rajoitustoimien purkamisen välillä. Rajoitustoimia purettaessa tulee seurata tarkoin epidemian kehittymistä. Tiukempia rajoituksia tulee tehdä tai palauttaa käyttöön, jos tartuntojen määrä kasvaa liikaa.

Epidemian hallinnassa on otettava huomioon käytettyjen rajoitustoimien oikeudelliset puitteet, viranomaisten normaalit toimivaltuudet ja mahdollisuudet säätää tarvittavista uusista toimivaltuuksista tai valtuuksien tarkistuksista sekä tilanteen mukaan valmiuslainsäädännön toimivaltuuksista. Perusoikeuksiin poikkeusoloissa tehtävien tilapäisten poikkeusten tulee perustuslain sekä valmiuslain mukaan olla välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia.

Yksittäisten rajoitustoimien purkamista voidaan tukea mm. suosituksilla ja kohdennetuilla rajoituksilla, joilla estetään epidemian yltyminen rajoituksia purettaessa. Rajoitustoimia purettaessa on huolehdittava myös kansainvälisestä koordinaatiosta etenkin niiden rajoitustoimien osalta, joilla on suoria tai välillisiä vaikutuksia muihin maihin. EU:n yhteisen etenemissuunnitelman mukaan rajaliikenteen rajoitustoimia voidaan purkaa yhteistyössä naapurimaiden kanssa, kun rajanaapureiden tautitilanne on yhteneväinen. Rajaliikenteen rajoitustoimien purkaminen toteutettaisiin vaiheittain ja hallitusti nykyrajoituksista normaalitilaan huomioiden kansanterveydellisten lähtökohtien ohella huoltovarmuus-, elinkeino- ja muut yhteiskuntapoliittiset ulottuvuudet kielteisten taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Hybridistrategiassa nojaututaan rajoitustoimien hallinnan ja asteittaisen purkamisen ohella testaa, jäljitä, eristä ja hoida -periaatteen toteuttamiseen. Laajalla testauksella, tartuntaketjujen jäljittämällä, sairastuneiden eristämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin etenemistä. Testaa, jäljitä, eristä ja hoida -mallin toimintaa voidaan tehostaa vapaaehtoisuuteen perustavalla ja tietosuojaa kunnioittavalla mobiilisovelluksella. On kuitenkin tärkeää avoimesti viestiä testaukseen liittyvistä epävarmuustekijöistä ja antaa selkeät toimintaohjeet siitä, miten tartuntojen riskiä vähennetään, sairastuneet eristetään ja altistuneet asetetaan karanteeniin.

Epidemian hallinnan hybridistrategian noudattamista on tarpeellista jatkaa niin kauan, kunnes epidemia on saatu globaalilla tasolla hallintaan. Koska tällä hetkellä on vielä suurta epävarmuutta koronavirukseen liittyen, tulee strategiaa tarvittaessa päivittää uuden tutkimustiedon myötä. Hallitus katsoo, että kaikki päätöksenteon perus-

teena olleet taustatiedot ja laskelmat oletuksineen ja parametreineen noudattaen avoimen tieteen ja tutkimuksen periaatteita tulee julkaista.

Ihmisten henkeä ja terveyttä voidaan turvata hillitsemällä epidemian etenemistä ja madaltamalla sen väistämättä tulevia seuraavia aaltoja, varmistaen samalla tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava hoito ja huolenpito. Nykyisistä rajoituksista pyritään siksi siirtymään tilanteeseen, jossa rajoitukset ja suojelutoimenpiteet kohdistuvat:

- Suuriin yleisötilaisuuksiin
- Riskitasoltaan korkeimmaksi arvioituun ravintolatoimintaan, erityisesti yökerhoihin sekä asiakaspaikoiltaan suurimpiin tai tiloiltaan tiiveimpiin ravintoloihin.
- Matkustuksesta aiheutuvaan viruksen leviämiseen uudelleen Suomeen erityisesti korkeamman riskitason maista.
- Ikäihmisten ja muiden riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden suojaamiseen.
- Epidemian aikana omaksuttujen hygieniain, sosiaalisia etäisyyksiä ja muiden huomioon ottamista koskevien käytäntöjen ylläpitämiseen. Viranomaiset jatkavat väestön ohjeistusta tämän tukemiseksi.

4. Hybridistrategian toimintasuunnitelma

Hallituksen hybridistrategian toimintasuunnitelma perustuu toisiaan tukeviin osiin. Päätöksenteossa on yhteen sovitettu epidemianhallinnan epidemiologiset, oikeudelliset, ja muut yhteiskunnalliset näkökohdat mahdollisimman kestäväällä tavalla. Hallitus harkitsee alla lueteltujen yksittäisten kohtien toteutusta ja ajoitusta uuden tiedon valossa sekä osana poliittista kokonaisharkintaa. Tähän harkintaan vaikuttaa erityisesti karttunut tieto aiempien purkutoimien vaikutuksista tartuntoihin, minkä vuoksi rajoitustoimia on syytä purkaa asteittain ja hallitusti.

- Covid-19-epidemian kasvu on Suomessa pysähtynyt. Tämä ei tarkoita vakavan vaaran poistumista. Poikkeusolojen mukainen valmiuslain 3 §:n 5 kohdan mukainen suuronnettomuutta vastavan hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti ja sen aiheuttama konkreettinen uhka on edelleen olemassa. Viruksen leviämisen pysähtyminen väestön vastustuskyvyn ollessa hyvin matala tarkoittaa ns. toisen aallon riskin kasvua.
- Tilannekuva mahdollistaa rajoitustoimien asteittaisen purkamisen ja vaihtoehtoisten rajoitustoimien asettamisen yhteiskunnallisten haittojen vähentämiseksi. Kulloinkin käytettävät toimet valitaan kokonaisharkinnan perusteella siten, että epidemian hallinnassa saavutettava hyöty on mahdollisimman suuri suhteessa toimenpiteen aiheuttamiin sosiaalisiin ja taloudellisiin haittavaikutuksiin. Epidemian seurannan ja kokonaisarvioinnin perusteella rajoitustoimia voidaan purkaa, pitää ennallaan tai palauttaa takaisin voimaan.
- Rajoittamistoimia ja muita hallintatoimia koskevan päätöksenteon valmistelun apuna hyödynnetään epidemian etenemistä koskevaa tietoa, mallinnuksia ja en-

nusteita tulevasta kehityksestä sekä arvioita kyseisen toimenpiteen epidemiologisista, sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista.²

- Testaa-jäljitä-eristä-hoida -linjauksen toteuttaminen on osa hybridistrategiaa. Testauskokonaisuuden kaikkia osa-alueita on vahvistettu ja vahvistetaan edelleen. Kansallisella Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksella on pyritty varmistamaan palvelujärjestelmän toimijoiden yhtenäinen toimintatapa niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla.
- On välttämätöntä huolehtia tartunnan saaneiden tartuntaketjujen jäljittämisestä, tartunnan saaneiden eristämisestä ja mahdollisesti altistuneiden karanteeniin asettamisesta, joihin osaltaan mobiilisovellus tuo apuja. Mobiilisovelluksen käyttöönottoa kiirehditään, ja tavoitteena tulee olla sen käyttöönotto kesän aikana. Tartuntatautilain mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja tukee tartunnan jäljitystä ja epidemioiden selvittämistä kunnissa ja sairaanhoitopiireissä sekä toteuttaa epidemiaselvityksiä.
- Toimintamallin keskeinen tehtävä on tukea kuntien ja sairaanhoitopiirien jäljittämistä sekä samalla myös mahdollistaa osaavien resurssien tarjoaminen kuntien ja sairaanhoitopiirien jäljitystyöhön, sekä kuntien että yksityisten toimijoiden puolelta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos käynnistää toimintamallin mahdollisimman nopeasti.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintakyky varmistetaan käytettävissä olevin keinoin kaikissa olosuhteissa. Valmiuslain nojalla käytettävissä olevina keinoina on erikseen harkitun mukaisesti tässä tarkoituksessa tarpeen ja välttämätöntä jatkamisasetuksella jatkaa seuraavien sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteetin ja ohjauksen toimivaltuuksien käyttämistä 30.6.2020 saakka:
  - a) valmiuslain 86 § (sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden ohjaaminen)
  - b) valmiuslain 87 § (muu terveydenhuollon ohjaaminen)
  - c) valmiuslain 88 § (kiireettömän hoidon määräaikojen noudattaminen, sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi)
  - d) valmiuslain 93 § (palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen)
  - e) valmiuslain 94 § (irtisanomisoikeuden rajoittaminen)
- Hybridistrategian onnistumiselle on keskeistä, että epidemian aikana omaksutut käsi- ja hengitystiehygieniä, sosiaalisia etäisyyksiä ja muiden huomioon ottamista koskevat käytännöt jatkuvat, ml. julkisissa ja muissa yleisölle avoimissa tiloissa. Kansalaisten suosituksen noudattaminen edellyttää sitä, että niitä koskevat viranomaisohjeistukset ja tästä viestiminen toteutetaan kattavasti.

---

² Itse epidemian vaikutusten ja sen etenemisen hidastamiseksi asetettujen rajoitustoimien vaikutusten erottaminen toisistaan on haastavaa. Vaikka tarkkoja arvioita yksittäisten rajoitteiden vaikutuksista on vaikea tehdä, on tutkimuskirjallisuuden ja tehtyjen arvioiden perusteella selvää, että asetetuilla rajoitustoimilla on merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.

5. Rajoitustoimenpiteiden purkamisen ja jatkamisen suunnitelma

Rajaliikenne

Rajaliikenteen säädösperusteisia rajoituksia puretaan 14.5.2020 alkaen Schengenin sisäraajat ylittävässä liikenteessä sallimalla työsuhteeseen ja toimeksiantoon perustuva työmatkaliikenne sekä muu välttämätön liikenne. Suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset selvitetään rajatarkastuksessa. Sisärajavaltuutta jatketaan maarajoilla, satamissa ja lentokentillä. Suositus varustamojen lipunmyynnin keskeyttämisestä päättyy työmatkaliikenteen osalta. Vapaa-ajan matkustamista ulkomaille ei toistaiseksi suositella ja ulkoministeriön matkustusohjetta jatketaan tältä osin. Jokaisella on oikeus lähteä Suomesta ja Suomen kansalaisella on oikeus palata Suomeen. Sisäministeriö laatii tarkemman esityksen rajaliikenteen hallitusta ja asteittaisesta avaamisesta valtioneuvoston linjattavaksi. Suomi pitää tärkeänä, että rajaliikenteen rajoitusten purkutoimia koordinoidaan EU-tasolla.

Ravitsemisliikkeet

Ravitsemisliikkeiden kiinnipitämisellä on suuria haitallisia taloudellisia vaikutuksia, jotka keskittyvät yhdelle elinkeinosektorille. Toistaiseksi rauhoittuneesta epidemiologisesta tilanteesta johtuen voidaan ravitsemisliikkeiden avaaminen asteittain aloittaa 1.6.2020 edellyttäen, että nyt tehtävien rajoitusten purkamisen vaikutukset ja myöhempi yleinen epidemiologinen tilanne arvioita sitä tukevat. Tämä edellyttää lainsäädännön muokkaamista siten, että toiminnalle voidaan asettaa esimerkiksi asiakasmääriä ja anniskeluaikoja koskevia rajoituksia.

Lainsäädäntöehdotukset tuodaan hallituksen käsiteltäväksi 13.5.2020.

Nykyisiä majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa toteutettuja rajoituksia ja niiden voimassaoloa arvioidaan eduskunnan edellyttämällä tavalla kahden viikon välein.

Kokoontumiset ja tilaisuudet

Kokoontumisrajoitukset perustuvat epidemiologiseen arvioon taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Aluehallintovirastoilla on toimivalta tartuntatautilain perusteella kieltää yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan. Suurten, yli 500 hengen yleisötilaisuuksien järjestäminen kielletään hallituksen linjauksen mukaisesti 31.7.2020 asti.

Kokoontumisrajoituksia on tarpeen edelleen asettaa. Epidemiologinen arvio ja ennuste antavat mahdollisuuden lieventää yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten henkilömäärärajoitusta nyt voimassa olevasta 10 henkilöstä enintään 50 henkilöön 1.6.2020 alkaen toistaiseksi. Lisäksi hallitus suosittaa toimintaohjeena välttämään yli 50 henkilön kokoontumista sellaisissa yksityisissä tilaisuuksissa (esimerkiksi yksityisen ja kolmannen sektorin järjestämät yksityiset juhla-, kulttuuri-, harraste-, liikunta- ja urheilutapahtumat sekä uskonnolliset tilaisuudet), jotka eivät ole yleisötilaisuuksia. Kokoontumisrajoitusten tilanne arvioidaan uudelleen kesäkuun loppuun mennessä.

Urheilukilpailut ja -sarjat voidaan käynnistää 1.6.2020 alkaen erityisjärjestelyin. Muutoinkin voidaan erityisjärjestelyin järjestää yli 50 henkilön yleisötilaisuuksia sisä-

tiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa (kuten huvipuistot, eläintarhat, kesäteatterit), jos turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla.

Toiminnassa tulee huomioida kulloinkin voimassa olevat aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevat päätökset ja noudattaa voimassa olevia terveys- ja muiden viranomaisten ohjeita henkilökunnan ja asiakkaiden terveysturvallisuudesta huolehtimiseksi. Kaikissa tilanteissa tulee korostaa ohjeistuksien noudattamista ja riskiryhmien erityistä huomioimista. Näin ollen aluehallintovirastojen uusissa päätöksissä ja niiden mukaisen sisällön harkinnassa sekä ohjauksessa virastot tulevat noudattamaan kansallisia kriteerejä epidemian aiheuttamista edellytyksistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa ohjauksen aluehallintoviranomaisille edellä tarkoitettujen rajoitusten toimeenpanemiseksi tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi tartuntatautilain nojalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö teettää tutkimusperusteisen selvityksen kansalaisten kasvomaskien käyttämisen tarpeesta.

Julkisten tilojen, sisätilojen ja alueellisesti rajattujen ulkotilojen käyttö

Nyt suljettuna olevat julkiset sisätilat (valtion ja kuntien museot, teatterit, Kansallisooppera, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, Kansallisarkiston asiakas- ja tutkijasali-palvelut, harrastustilat ja -paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset) avataan 1.6.2020 alkaen hallitusti ja asteittain. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelevat ohjauksen aluehallintovirastoille, jossa annetaan julkisia tiloja koskevat ohjeet tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi tarvittavista hygienia- ja muista vaatimuksista sekä asiakasmäärien rajoituksista tiloissa.

Kirjojen ja muun aineistojen uloslainaaminen kirjastoista sallitaan välittömästi.

Ulkoharrastuspaikat avataan 14.5.2020 alkaen kokoontumisrajoituksia noudattaen.

Sisätilojen ja alueellisesti rajattujen ulkotilojen, kuten huvipuistojen, eläintarhojen ja kesäteattereiden osalta turvallisuus varmistetaan asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistusten kautta.

Koulutus

Rajoitusten hallitussa purkamisessa on huomioitava epidemiologisten ja muiden kansanterveydellisten näkökohtien ohella sosiaaliset, henkisen kriisinkestävyyden, taloudelliset ja muut yhteiskunnalliset ulottuvuudet pitkän aikavälin kielteisten vaikutusten minimoimiseksi. Riskiryhmien asema tulee turvata kaikissa ratkaisuissa.

Lukioita, ammatillisia oppilaitoksia, korkeakouluja ja vapaata sivistystyötä koskevat rajoitukset ovat voimassa 13.5.2020 asti. Lukioiden, ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja vapaan sivistystyön tilojen käyttöä opetukseen hallitaan 14.5.2020 alkaen tartuntatautilain mukaisilla toimenpiteillä. Tartuntatautilaki mahdollistaa nopean ja joustavan reagoinnin, kun epidemiatilanne voi ke-

hittyä eri tavalla alueittain. Lähiopetukseen on mahdollista palata hallitusti ja porrastetusti.

Valtioneuvosto kuitenkin suosittaa, että yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa, lukio-koulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, vapaassa sivistystyössä sekä aikuisten perusopetuksessa jatketaan etäopetusta lukukauden loppuun. Koulutuksen järjestäjät päättävät itse, missä määrin lähiopetusta tarvittaessa järjestetään. Kesällä lähiopetus järjestetään väljyys- ja hygieniaohteita noudattaen.

Taiteen perusopetuksen järjestämistä koskevat rajoitukset ovat voimassa 13.5.2020 asti, jonka jälkeen taiteen perusopetuksen oppilaitosten tilat avataan vastaavasti lähiopetukselle. Taiteen perusopetuksen järjestäjät tulevat niitä koskevan lainsäädännön puitteissa itse päättämään etäopetuksen jatkamisesta ja lähiopetukseen siirtymisestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Terveystieteiden tutkimuskeskus ovat antaneet ohjeet turvallisiin järjestelyihin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, joita sovelletaan soveltuvin osin myös taiteen perusopetuksessa.

Etätyö

Suosituksen mukainen etätyöskentely on toiminut pääsääntöisesti hyvin ja suositusta jatketaan toistaiseksi. Suositusta on perusteltua jatkaa, jotta altistusta lähikontakteille ja tartuntariskille voidaan vähentää. Suositusta arvioidaan uudelleen kesän jälkeen.

Vierailu ja käytännöt sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä sekä kohonneen tartuntariskin omaavien väestöryhmien suojeleminen

Vierailut sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä on rajoitettu tartuntatautilain 17 §:n nojalla yksikön omin päätöksin. Rajoitukset pidetään voimassa toistaiseksi ja asiaa arvioidaan seuraavan kerran kesäkuun loppuun mennessä. Tapauskohtaisesti arvioiden on edelleen mahdollista sallia kriittisesti sairaiden ja lasten oireettomat läheiset, saattohoidossa olevien läheiset sekä puoliso tai tukihenkilö synnytysosastolla.

Eryteisesti haavoittuvassa asemassa olevien sekä kohonneen tartuntariskin omaavien ryhmien suojaamiseksi jatketaan tarkempaa ohjeistusta käytännöistä, joilla asiakas ja potilasturvallisuutta parannetaan ja ylläpidetään. Nämä käytännöt liittyvät muun ohella vierailuihin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Turvallisten sosiaalisten kontaktien mahdollistamiseksi edistetään uusia käytäntöjä esimerkiksi hoivayksiköissä.

Testaukseen ja suojarusteiden käyttöön liittyviä ohjeita on noudatettava sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveysministeriö varmistaa tarvittaessa ohjeistuksen noudattamisen erillisin määräyksin.

Kohonneen tartuntariskin omaavien väestöryhmien suojaamiseksi annettuja suositusluonteisia ohjeita ylläpidetään ja tarkistetaan siten, että niillä edelleen tehostetusti suojataan väestöä tartunnalta ja samalla tunnistetaan heidän muiden perus- ja ihmisoikeuksiensa kunnioittamisen, toimintakykynsä turvaamisen sekä sosiaalisten ja taloudellisten tarpeidensa asettamat vaatimukset.

Toimintaohjeena on voimassa edelleen suositus, että yli 70-vuotiaat pysyvät erillään fyysisistä kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan. Valtioneuvosto korostaa riskiryhmään kuuluvien omaa harkintaa toimintaohjetta noudatettaessa.

Rajoitteiden purkutoimien aikataulun periaate

Maailman terveysjärjestö WHO suosittaa koronastrategiassaan, että rajoitustoimien purkamisen välissä olisi vähintään kahden viikon väli. Itämisajan lisäksi on huomioitava tilannekuvan muodostamiseksi tarvittavan tietopohjan koontiin vaadittava aika, minkä vuoksi toimiva seuranta edellyttää todennäköisesti riittävää jaksotusta eri rajoitustoimien purkamisen välillä. Rajoitustoimia purettaessa tulee seurata tarkoin epidemian kehittymistä. Näiden periaatteiden mukaisesti rajoitustoimien purkamisen väli on vähintään kaksi viikkoa.